ДРЖАВИНА

доцент др Снежана Дабић Никићевић

Појам државине

- Појам државине, природа државине и разлог државинске (посесорне) заштите спадају у врло спорна правна питања;
- Државина се ретко изричито уређује у правним системима – ЗОСПО уређује, али не даје дефиницију државине.
- Да ли државина право или правна чињеница?
- Која се чињеница треба сматрати државином? 2 различите концепције државине.

Појам државине - концепције

- Субјективна (римска, класична) концепција – *corpus possessionis* + *animus domini*
  - За државину су потребна два момента: материјални моменат, фактичка власт на ствари *(corpus possessionis)* и вољни моменат, тј. воља понашати се према ствари као власник *(animus domini);*
  - Општи појам државине схвата се у вези са својином – држалац је онај који се према ствари понаша као власник;
  - Подразумева најужи појам државине и најшири појам детенције – онај ко ствар држи и користи је, али нема *animus* у изнетом смислу, нема државину већ детенцију;
  - У римском праву је проширена државинска заштита и на *quasi-possessio* (плодоуживање и стварне службености), али је још увек било важних случајева фактичке власти на стварима која нису уживала правну заштиту.
  - доминантна у пандектном праву, а од савременијих законика била је прихваћена у ФГЗ, АГЗ и СГЗ.
  - недостаци: преуска; осим тога, како утврдити да ли неко има вољу да се према ствари понаша као власник - видљиво је понашање, али не и воља.

Појам државине - концепције

- Објективна (модерна) концепција - *corpus*
  - за државину је потребан само материјални моменат (фактичка власт на ствари, *corpus*), не и вољни елемент - из њеног појма се избацује *animus*
  - општи појам државине схвата се у вези са фактичком влашћу на ствари – државину има оно лице које има фактичку власт на ствари;
  - проширује се општи појам државине, а знатно се сужава појам детенције – детентор је лице које фактичку власт на ствари врши за другога и поступа по његовим упутствима (кућна помоћница, келнер у туђем локалу...)
  - прихваћена у НГЗ, ШГЗ, ОИЗ, као и у нашем ЗОСПО.

Појам државине - дефиниција

- Државина се у теорији дефинише као фактичка власт на ствари, независно од тога да ли се врши на основу субјективног права или без правног основа и независно од тога да ли држалац верује да је овлашћен да врши ту фактичку власт (Рајачић, Станковић);
- ЗОСПО не садржи дефиницију државине - дефинисане су само поједине врсте државине – нити садржи дефиницију притежања (детенције) – помиње се само један вид притежања који се односи на тзв. помоћника у државини.
- Државина, притежање и "нешто треће" (природна фактичка власт, прекаријална државина);
- Државина је увек или нека *радња* или неко *стање* (апрехензиона радња или засновано државинско стање), али исто важи и за притежање;
- Поменути радња или стање *одговарају садржини неког субјективног права* (или обавезе, нпр. испоручилац струје);
- Ако једна иста радња или стање могу бити и државина и притежање, како се онда међусобно разликују?

Појам државине - дефиниција

- Међу правницима нема спора да се државином сматрају следеће појаве фактичке природе:

1. Блиски просторни однос са ствари (нпр. носити одећу)
2. Постојање актуелне могућности да се успостави таква веза са ствари (нпр. аутомобил остављен у гаражи)
3. Пролазна немогућност да се ступи у однос са ствари (поплављена кућа)
4. Постојање околности које саме указују на то да је неко остварио фактичку власт на ствари (нпр. државина цепаница које су сложене у шуми (за разлику од разбацаног прућа))
5. Посредна/двострука државина - вољно препуштање фактичке власти на ствари некоме ко преносиоцу признаје јаче право на њој (нпр. заложен прстен дат повериоцу ради обезбеђења потраживања)

Појам државине - дефиниција

6. Заповедна државина - ефикасно наређивање другом (притежаоцу) шта да чини са ствари (нпр. државина послодавца на стварима које запослени употребљава по инструкцијама послодавца)
7. Ефикасна забрана другоме да предузима одређене радње на ствари (нпр. да гради на свом земљишту)
8. Државина довођења – поновљено примање туђих радњи (нпр. испоруке воде, струје, података...)
9. Наследничка државина – државина наследника у тренутку смрти оставиоца, чак и када не зна за оставиоца, наслеђивање нити за саму ствар
10. Табуларна државина – укњиженост у земљишној књизи права на непокретности (нпр. укњижба права својине на стану, плодоуживања на воћњаку... без обзира ко заиста врши фактичку власт на ствари)

- Да ли ће нешто у пракси бити сматрано државином одређују разлози правне политике, а не појмовни!

Појам државине - дефиниција

- Фактичка власт само типолошко обележје државине – елемент који је најчешћи, али није увек потребан да би државина постојала.
- У том смислу је ограничен учинак законских дефиниција;
- Да ли је уопште могуће дати јединствену дефиницију државине?
- Према Водинелићу, дефиниција би могла да буде да је *државина фактичка власт или фактичко стање у погледу ствари који могу да одговарају праву својине (својинска државина), другом праву (државина права) или обавези (државина обавезе) и за које су примерена правна правила о државини, а не притежању.*

Случајеви фактичке власти без држављанства

- Да би се видело шта је држављанство треба је разграничити од притежања јер су обележја иста.
- Кад има фактичке власти а нема држављанства?
  - ЗОСПО предвиђа само један случај - државинског помоћника – незаслужено подигнут на ниво појма притежања, али се не сме сматрати јединим случајем;
  - краткотрајно поступање у погледу ствари (нпр. гост у ресторану);
  - поступање из просте услужности (нпр. кад неко неком придржи капут);
  - поступање родитеља и другог стараоца у погледу дететових ствари;
  - лице које се стара о другоме а није његов старалац у погледу ствари лица о коме се стара.

Случајеви држављанства без фактичке власти

- Кад има држављанства а нема фактичке власти?
  - Држављанство стања – раније успостављена држављанство (нпр. сложене цепанице у шуми);
  - Држављанство у мировању – привремена немогућност вршења фактичке власти (нпр. власник поплављене куће);
  - Заповедна држављанство – вршење фактичке власти преко детентора (нпр. послодавац у односу на запосленог када је реч о инвентару фирме);
  - Наследничка држављанство – наследници имају позицију држаоца у погледу оставиочевих ствари већ од тренутка смрти оставиоца;
  - Посредна држављанство (нпр. држављанство власника док је ствар код закупца);
  - Држављанство заступаног лица – држалац је дете или друго лице у чијем интересу поступа родитељ/старатељ као његов заступник;
  - Зависна држављанство;
  - Држављанство неспособног за расуђивање.

Држава и правна установа државине

- Држава у ужем смислу – фактичка власт и фактичко стање;
- Право државине и обавеза државине – право/обавеза на фактичку власт или стање;
- Право искључити трећа лица од утицаја на државину;
- Право заштите државине настаје тек повредом права искључења трећих од утицаја на државину (тзв. сметањем државине) – путем самопомоћи или путем суда;
- Међусобни однос државине, права на државину, права искључења трећих од утицаја на државину и права заштите

Субјект држављанства

- Начелно, субјект држављанства може бити свако правно и физичко лице – ако правни субјект може бити власник или ималац другог стварног/облигационог права на ствари, онда може бити и њен држалац.
- Пословна способност? Начелно, држалац може бити и пословно неспособно лице ако се његове апрехензионе радње могу квалификовати као држављанина.
- Зависи од а) психофизичких могућности пословно неспособног и од б) врсте ствари.
- Ако пословно неспособно лице не може бити држалац на основу сопствених апрехензионих радњи, може бити држалац преко законског заступника који фактичку власт врши у име пословно неспособног лица.
- Питање држављанства на делу јавног добра?

Објект државине

- Ствари у промету, али има одступања:
  - Ствари ван промета? начелно, нису објекти државине јер се налазе у административном режиму, али то могу бити ако по својој природи могу бити у правном промету – нпр. књиге у библиотекама или канцеларијски намештај у музеју.
  - Добра мртве руке? Представљају објект државине.
- Саставни делови ствари?
- Сложене ствари?
- Припадак?
- Збирне ствари?
- Зграде и посебни и заједнички делови зграде?
- Део ствари?

Врсте државине – непосредна државина

- Непосредну државину има онај ко непосредно (лично или преко свог детентора) врши фактичку власт на ствари;
- Непосредни држалац остварује државину вршењем апрехензионих радњи - апрехензиона радња јесте правно-технички назив за поступке који значе државину као фактичку власт.
- Природна воља да се врши фактичка власт на ствари;
- Непосредна државина постоји и када се врши преко детентора;

Врсте држављанства – посредна држављанства

- Посредну државину има лице које фактичку власт на ствари врши преко другог лица, којем је по основу плодоуживања, уговора о коришћењу стана, закупа, чувања, послуге или другог правног посла, дало ствар у непосредну државину .
- Посредна државина увек претпоставља нечију непосредну државину, али не важи обрнуто.
- Право на државину имају и непосредни и посредни држалац, али није подељена фактичка власт - све апрехензионе радње врши непосредни држалац.
- Разлог? Економски интерес посредног држаоца да се сачува ствар у одређеном стању.
- Пример тзв. спиритуализоване државине, државини без фактичке власти.
- Два услова потребна за посредну државину:
  - непосредна државина преко које посредни држалац врши фактичку власт (посредујућа државина)
  - однос између непосредног и посредног држаоца у коме непосредну државину има неко ко је а) овлашћен држати ствар неко време (нпр. послугопримац, плодоуживалац, закупац...) или је б) обавезан држати ствар неко време (нпр. оставопримац).
- И посредна и непосредна државина се могу, али не морају заснивати на праву.
- Могућа је да постоји и више нивоа државине – када постоји једна непосредна државина и низ посредних државина (нпр. власник да ствар закупцу, а он у подзакуп – подзакупац је непосредни држалац, а закупац и власник су посредни држаоци).

Врсте држављанства – држављанство ствари и држављанство права

- Држављанство ствари (својинска држављанство) - најшира фактичка власт на ствари која по обиму одговара садржини права својине.
- Држалац ствари (својински држалац) јесте свако лице које се понаша као власник ствар, без обзира да ли има право својине.
- Држављанство права - фактичка власт на ствари која по обиму одговара неком ужем праву од права својине.
- Држављанство права има, примера ради, плодоуживалац, закупац, послугопримац, али и онај ко се понаша као плодоуживалац/закупац/послугопримац.
- Неприкладност израза „држављанство ствари“ и „држављанство права“;
- Треба ли правни поредак да признаје и држављанство права?
- ЗОСПО, чл. 70 мало другачије дефинише држављанство ствари и држављанство права;

Врсте државине - самостална и несамостална (изведена) државина

- Другачији називи за поделу на државину ствари и државину права.
- Среће се у ШГЗ и ПГЗ.
- Самостална (изворна, оригинерна) државина јесте државина лица који ствар држе као власници – они који не признају ничију „вишу“ власт на ствари.
- Изведена (несамостална, употребна) државина јесте државина лица који ствар држе као имаоци ужег права – признајући туђу „вишу“ власт на ствари.
- За сваку државину се претпоставља да је самостална (државина ствари, својинска), док се не докаже супротно.

Врсте држављанства - искључива држављанства и судржављанства (заједничка држављанства)

- Искључива држављанства - кад једно лице врши сву фактичку власт на ствари или на његовом реалном делу који представља самостални државински објект (део парцеле, стан у згради).
- Искључиви држалац сам врши сву фактичку власт на ствари, било да се као објект државине јавља цела ствар, било појединi њени реални делови – на једној ствари може постојати један искључиви држалац (нпр. неко станује у читавој кући) или више искључивих држалаца (нпр. један држалац обрађује један део парцеле, а други држалац други део парцеле).
- Судржављанства - кад више лица врши фактичку власт на целој ствари, односно на делу ствари који је самосталан државински објект (соба, део парцеле).
- Међу судржаоцима није држављанства подељена по квотама (идеалним деловима) – фактичка власт се тако не може делити, само право. Али начин њеног извршавања може бити различит (истовремено, наизменично, као посредни држаоци, као судржаоци права).
- Поједини аутори говоре о обичној (може самостално) и заједничкој судржављанства (не може самостално, нпр. сукључарство);
- Судржављанства или заједничку држављанства не треба мешати са вршењем сусвојине или заједничке својине;

Врсте државине – тзв. спиритуализована државина

- Спиритуализована (идеална) државина је назив за правом признату власт коју лице има у погледу неког предмета као да је тај предмет његов (иако то може није), а да се притом та његова власт не састоји у каквој физичкој, ефективној власти на ствари, нити се на њу ослања. Дакле, државина без фактичке власти.
- Спиритуализована (идеална) државина настаје тако што јавна власт одлуком или законом „преда ствар у државину“, односно признаје државину у погледу ствари. То даје могућност да се поступа у погледу ствари, нарочито да правно располаже њоме.
- Поједини примери:
  - Државина наследника (чл. 73 ЗОСПО);
  - Посредна државина (чл. 70 ЗОСПО);
  - Државина купца у извршном поступку (чл. 193 ЗИО);
  - Табуларна државина;

Квалитети државине – законита и незаконита државина

- Разлика између теоријске концепције и законског дефинисања законите/незаконите државине;
- Према схватањима у теорији, законита је она државина која се заснива на пуноважном правном основу који је по објективном праву подобан за стицање оне врсте права чију садржину држалац врши.
- ЗОСПО, чл. 72 ст. 1: „Државина је законита ако се заснива на пуноважном правном основу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења.“
  - преуска - обухвата само својинску државину која је права;
  - према законској дефиницији се не сматрају законитим оне државине које које се заснивају на неком ужем праву од права својине;
  - исправност државине је посебан квалитет – постоји законита, а манљива државина, законита и права државина, незаконита и права државина, незаконита и манљива.
- Правни основ код законите државине може бити различит (правни посао; судски/управни акт; наслеђивање; рушљив посао (док се не поништи); посао под условом/роком);

Квалитети државине – законита и незаконита државина

- Питање законитости државине наследника? Различита схватања.
- Основ треба разликовати од тога да ли неко има државину (фактичку власт) на ствари – пуноважним основом се само стиче право на државину, а не сама државина. Ко има право на државину не сме самовласно узети ствар већ мора тражити њену предају вансудским и судским путем.
- Незаконита је она државина која се не заснива на пуноважном правном основу:
  - када уопште не постоји правни основ
  - када је реч о непостојећем правном послу као основу
  - када је реч о ништавом правном послу као основу
  - када је реч о рушљивом а поништеном правном послу као основу
  - када је реч о правном послу који је раскинут

Квалитети државине - савесна и несавесна државина

- Разлика између теоријске концепције и законске дефиниције савесне/несавесне државине;
- Према схватањима у теорији, савесна је она државина код које држалац не зна нити може знати да није ималац права чију садржину врши (односно да није ималац права својине или неког ужег права од права својине).
- ЗОСПО, у чл. 72 ст. 2: „Државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова.“
  - уска је јер се своди на својинску савесну државину;
  - према законској дефиницији су несавесне све оне државине код којих држалац оправдано верује да је ималац неког ужег права од права својине (нпр. државина закупца би, по законској дефиницији, била несавесна јер није реч о својинској државини)
- Савесност државине се претпоставља, супротно се доказује.
- У теорији се сматра да се савесност цени субјективо, с обзиром на лична својства држаоца.
- Проблем: шта ако држалац верује/сумња да нема право, а заправо га има? Да ли је његова државина савесна? С тим је повезано и питање: да ли је државина савесна ако се зна/може знати да је основ непуноважан?

Квалитети државине - савесна и несавесна државина

- Како се цени савесност државине?
  - савесност државине правног лица? по савесности његових органа који су овлашћени да га заступају ;
  - савесност пословно неспособног лица? према томе да ли је способан за расуђивање – ако је способан за расуђивање, цени се и према његовој и према савесности законског заступника, а ако је неспособан за расуђивање, онда се цени само према савесности његовог законског заступника;
  - савесност наследникове државине? независно од савесности декујусове државине;
  - савесност судржаоца (код сусвојине)? цени се за сваког судржаоца посебно – несавесност једног не спречава остале да стекну право својине на свом делу;
  - савесност судржаоца (код заједничке својине)? може да зависи и од врсте права које се стиче одржајем, али правило је да би савесни судржалац могао самостално да стекне право ако је могуће да га самостално стекне;
  - савесност властодавца се узима у обзир када се посао предузима преко пуномоћника, али може бити дискутабилно да ли се сматра да је државина властодавца савесна ако је пуномоћник несавестан.

Квалитети државине – права и манљива државина

- Манљива је она државина која је стечена силом, преваром или злоупотребом поверења (*vi*, *clam*, *precario*).
- Праву државину не би требало подводити под дефиницију законите државине.
- Могуће су све комбинације!

Стицање, пренос и губитак државине

- Државина се стиче актом којим стицалац успоставља своју фактичку власт на ствари или наступањем околности које доводе до државине без фактичке власти.
- Акт стицања може бити и 1) телесни акт (радња), 2) правни посао (посредна државина), али и 3) друге чињенице (државина наследника);
- Акт стицања може бити 1) једностран или 2) двостран.
- Неопходна воља да се успостави фактичка власт на ствари.

Стицање, пренос и губитак држављанства

- Начини стицања:
  - Стицање држављанства властитим актом и актом друге особе (заступник);
  - Непосредно и посредно стицање;
  - Стицање једностраним или двостраним актом;
  - Стицање наслеђивањем;

Стицање, пренос и губитак државине

- Пренос државине на покретним стварима:
  - предајом ствари (традиција);
  - предаја исправа или средстава која омогућавају фактичку власт на ствари (симболична предаја).
- Пренос непосредне својинске државине на непокретностима - зависи од врсте непокретности, околности случаја и намере странака;
- Пренос посредне својинске државине на непокретностима - уговором:
  - ранији посредни својински држалац постаје непосредни држалац права, а посредна својинска државина прелази на друго лице (нпр. власник прода стан, али настави да живи у њему као закупац)
  - ранији посредни својински држалац преноси посредну својинску државину на другог, док се као непосредни држалац права за све то време појављује треће лице (нпр. власник стана је издао стан у закуп па пре истека закупа прода стан купцу)

Стицање, пренос и губитак држављанства

- Губитак држављанства:
  - мора бити трајни, не привремени;
  - апсолутни престанак - престанак сваке држављанства на ствари;
  - релативни престанак - престанак држављанства за дотадашњег држаоца, али на ствари наставља да постоји држављанство другог лица;
  - добровољан престанак и престанак противно вољи;

Функције државине

- Одређују се према томе каква правна дејства са собом носи државина.
- Три су најзначајније функције (али нису једине):

1. Аквизицијска функција
   - стицање/пренос државине као *modus acquirendi* стварних права;
   - државина као услов стицања стварних права одржајем;

Функције државине

2. Публицитетна функција
   - државина чини видљивим постојање права у погледу ствари – државина као спољашња слика субјективног права;
   - носи са собом претпоставку својине односно другог права у корист држаоца (према Нацрту претпоставка не важи у појединим случајевима);
   - претпоставља се да постоји право својине, уже право се доказује;
   - претпоставља се искључива државина, а супротно се доказује.

Функције државине

3. Заштитна функција
   - Државина се штити – а путем заштите државине штите се уједно и многа стварна права – *possessorium* као начин заштите субјективних права.
   - Државина одређених својстава одлучујућа је и за успех публицијанске тужбе – државина као услов за успех у петиторном спору.

Функције државине

4. Остале функције
   - Путем државине се омогућава уживање стварних права;
   - Савесност се претпоставља – битно за стицање својине на плодовима одвајањем, као и за упис државине у катастар непокретности;
   - Држалац опасне ствари одговара објективно.

Заштита државине - уопштено

- Не постоји у свим правним порецима посебна заштита државине: негде се државина штити само ако је заснована на неком субјективном праву (штити се право на државину, а не сама државина), а негде, као код нас, постоји посебна државинска заштита (и посебан поступак).
- Тамо где не постоји посебна државинска заштита, ефекти државинске заштите постижу се посредством привремених мера;
- Државина је засметана ако је дошло до одузимања или сметања (у ужем смислу):
  - Одузимање - потпуно онемогућавање држаоца да врши фактичку власт и заснивање фактичке власти новог држаоца – депоседовање, крађа, усељење у туђи стан...
  - Сметање државине (у ужем смислу) - ограничавање држаоца у вршењу фактичке власти на дотадашњи начин, али без заснивања фактичке власти новог држаоца.
- Право на заштиту државине настаје само ако је државина засметана:
  - нечијим актом сметања којим се искључује или ограничава држаочева фактичка власт на ствари (позитивним/негативним радњама, лично или преко заступника, повременим радњама или успостављањем трајног стања)
  - ако је тај акт сметања самовластан (да нема овлашћења)

Заштита државине - разлог

- Тежња да се пронађе одговор на питање зашто правни поредак пружа заштиту државини;
- Традиционално правни пореци пружају правну заштиту државини па макар и ако она није у складу са правом. У вези с тим рађале су се бројне теорије, које све можемо сврстати у две скупине:
  - апсолутне теорије покушавају пронаћи разлоге за правну заштиту државине у самој државини: у потреби да се заштите држаочеви интереси, па чак и воља остварена кроз државину;
  - Релативне теорије траже разлоге правне заштите ван државине: у општој забрани насиља; у свачијем интересу да се одржи континуитет односа у којима људи живе; у потреби да се посредно заштити право својине...
- Поједине теорије: теорија мира; теорија личности; теорија својине; теорија континуитета; теорија највеће економске користи; мноштво комбинованих теорија.

Заштита државине - самопомоћ

- Вид вансудске заштите државине.
- Право на самопомоћ представља право држаоца да сам, применом извесне силе, отклони сметање своје државине, односно врати државину која му је одузета, при чему држалац то може да чини и уз помоћ трећих.
- Самопомоћ није супсидијерна као вид заштите већ има свој посебан домен примене.
- Субјекти самопомоћи – сва физичка и правна лица којима је извршено сметање државине (али и прекаристи и детенторима).

Заштита државине - самопомоћ

- У нашем праву постоје два вида самопомоћи:
  - дефанзивна (одбрамбена) самопомоћ (члан 76. ЗОСПО) - уређена је као нужна одбрана; 5 услова допуштености:
    - неовлашћено сметање (противправно)
    - непосредна опасност
    - нужна самопомоћ
    - примерена самопомоћ
    - поштовање рокова
  - офанзивна (продужена) самопомоћ није изричито уређена законом, али се о њеној допуштености посредно закључује, посредством приговора мањиве државине чл. 77 ст. 2 ЗОСПО):
    - офанзивна самопомоћ је могућност да се у року за државинску заштиту поврати ствар од лица које ју је одузело (или његовог универзалног или несавесног сингуларног сукцесора) – дакле, у року од 30 дана од дана сазнања за одузимање и учиниоца, а најкасније у року од 1 године од дана одузимања;
    - ипак задржано у Нацрту уз скраћење рока због одвраћајућег дејства.
- Последице прекорачења дозвољене самопомоћи: накнада штете или губитак државине у државинском спору.

Заштита државине – судска заштита

- Раније два интердикта (тужба за повраћај ствари – *interdictum recuperande possessionis* и тужба због сметања државине – *interdictum retinende possessionis*), а сада јединствена тужба при чему само *petitum* зависи од тога о каквом је сметању реч.
- Активна легитимација – последњи мирни држалац;
- Пасивна легитимација – лице које је извршило (наложило) сметање/одузимање (и универзални сукцесори; сингуларни сукцесори?)
- Рок за тужбу:
  - субјективни - 30 дана од дана сазнања за одузимање/сметање и учиниоца;
  - објективни - 1 годину од дана одузимања/сметања;
  - рок је преклузивни;
  - субјективни истиче најкасније кад и објективни;
  - ако се сметање састоји у заснивању трајног стања, рок тече од почетка заснивања таквог стања;
  - проблем постоји са одређивањем почетка сметања код сметања повременим радњама – да ли се рачуна од прве, од сваке радње сметања или од тренутка када је понављање постало извесно.

Заштита државине – судска заштита

- По протеку рока за државинску тужбу- петиторни спор.
- Државински спор и његове карактеристике: сумарност, брзина, краткоћа рокова, провизорност, неулажење у питања права на државину и квалитета државине.
- Од начела да се у посесорним споровима расправљају само фактичка, не и правна питања, постоје изузеци:
  - приговор манљивости;
  - приговор да је окончан петиторни спор;
  - приговор да нема противправности;
  - приговор непрекорачења права;
  - приговор јачег права.

Заштита држављанства – судска заштита

- Заштита непосредни-посредни држалац и заштита између судржалаца:
  - непосредни ужива заштиту не само у односу на трећа лица већ и у односу на посредног држаоца;
  - посредни држалац може тражити заштиту у корист непосредног;
  - посредни има право на заштиту према непосредном ако овај прекорачи границе своје непосредне државине;
  - код судржавине - неспорно у случају одузимања, али спорно у случају сметања јер је тада потребно улазити у правно питање утврђивања граница појединачне употребе – према ЗОСПО судржалац ужива заштиту и у међусобним односима са другим судржаоцима, ако један од њих онемогућава другог у дотадашњем начину вршења фактичке власти.

Заштита државине – судска заштита

- Заштита табуларне државине?
- Привремене мере;
- Тужбени захтев: утврђење да је дошло до сметања/одузимања, реституција или престанак сметања, као и забрана будућег сметања (под претњом новчане казне или одузимања државине).
- Државински спорови су кратки и брзи, о чему суд мора да води рачуна:
  - рок за жалбу је 8 дана;
  - ревизија није дозвољена – поступак се окончава пред другостепеним судом;
  - суд одлучује решењем којим се, ако се усвоји тужбени захтев, наређује (успостављање пређашњег стања, односно обустава сметања и изриче забрана даљег сметања под претњом новчане казне)